

Syrjäytymisen ehkäisemisen mestarikurssi

18.4.2017

OSA 4: SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMINEN ELÄKEIÄSSÄ

läkäs saattaa jäädä yksin, jos palvelut ovat kaukana ja apu riittämätöntä. Kehon ja mielen terveys, toimintakyky, sosiaaliset suhteet, turvattu toimeentulo, esteetön asunto ja riittävä avunsaanti parantavat elämänlaatua ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Kai Lehikoinen

Kulttuurilla yli elinkaaren

Yliopistonlehtori
kai.lehikoinen@uniarts.fi
[ArtsEqual](#), Twitter: @ArtsEqual

Mistä on kyse?

Taiteisiin ja kulttuuriin osallistumisen on todettu muun muassa ennaltaehkäisevän sosiaalista syrjäytymistä ja yksinäisyyttä, helpottavan kipujen sietämistä, vahvistavan mielenterveyttä, pidentävän eliniän odotetta ja purkavan eri kulttuurien välisiä jännitteitä. Siksi on tärkeää, että kulttuuriset oikeudet toteutuvat kaikkien koko elämänkaaren ajan. Näin ei valitettavasti ole, ja erityisen huonosti kulttuurihyvinvointi toteutuu ikäihmisillä ja laitoshoidossa olevilla.

Ratkaisu:

Kulttuuriin ja taiteisiin osallistuminen tulee huomioida sote-palveluissa. Sote-uudistuksen osana kuntien tulee laatia kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma ja toteutuksen seuranta. Myös kulttuuri- ja taidealan instituutioiden on tunnistettava eriarvoisuutta tuottavat mekanismit ja ryhdyttävä toimiin niiden purkamiseksi.

Mistä on kyse?

Ikääntyvien ihmisten ennaltaehkäisevää ja kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä ei ole tarpeeksi huomioitu eläkesiirtymään liittyvässä keskustelussa. Mahdollisuudet saavuttaa sosiaalisen kuuluvuuden ja mielekkään elämän tunne työelämän jälkeen ovat rajalliset. Kohonnut emotionaalinen yksinäisyys ja kokemus elämän merkityksettömyydestä lisäävät merkittävästi syrjäytymisriskiä.

Ratkaisu:

Taiteeseen ja musiikilliseen toimintaan osallistumisella tiedetään olevan myönteisiä psykologisia ja fyysisiä vaikutuksia. Uuden kokeminen ja oppiminen ovat tapoja saavuttaa merkityksellisiä elämän sisältöjä. Osallistavien taidemuotojen tehokas juurruttaminen osaksi peruspalveluita liittyy ikääntyvät aktiiviseen väestöön, tasoittaa ikääntyvien välisiä eroja syrjäytymisriskissä ja muuttaa yhteiskunnallisia käsityksiä ikääntymisestä vähentäen ikäsyrajintää.

Tuulikki Laes

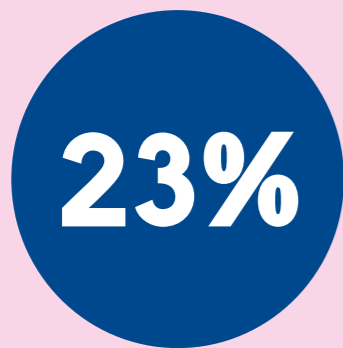
Aktiivisen ikääntymisen uudet muodot ehkäisevät syrjäytymistä

Tohtoriopiskelija
tuulikki.laes@uniarts.fi
[ArtsEqual](#), Twitter: @ArtsEqual

Marja Riihelä

Eläkeläisetkö köyhiä?

Erikoistutkija
marja.riihela@vatt.fi
[WIP](#), Twitter: @WIPconsortium

kaikista Suomen pienituloisista on eläkeläisiä

Mistä on kyse?

Eläkeläisiä on sekä hyvin että huonosti toimeentulevia. Eläkeläisten käytettävissä olevat tulot ovat keskimääräistä pienemmät, mutta pienituloisuusriski ei poikkea väestöstä keskimäärin. Pienituloisuus keskittyy tiettyihin eläkeläisryhmiin. Suurin osa pienituloisista eläkeläisistä on vanhuuseläkkeellä, ja enemmistö heistä on 75 vuotta täyttäneitä naisia.

Tulonmuodostuksessa pienituloisilla eläkeläisillä korostuvat kansaneläke ja sosiaalietuudet, kun taas keskituloisilla korostuvat työeläke ja suurituloisilla työeläke ja pääomatulot.

Ratkaisu:

Keinoja eläkeläisten köyhyyden vähentämiseksi on useita. Takuu- ja kansaneläkkeen korotus vaikuttaisi erityisesti pienituloisten, mutta myös keskituloisten eläkkeisiin. Työeläkeindeksiin ja eläketulo vähennyksen korotuksesta hyötyisivät muut kuin kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset.

Mistä on kyse?

Palveluilla on tärkeä rooli iäkkäiden elämänlaadun tukemisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Riittämätön apu syrjäyttää, ja syrjäytyminen lisää palvelujen tarvetta. Huono terveys, heikko toimintakyky, kipu, yksinäisyys, köyhyys ja riittämätön apu kasautuvat samoille ihmisille. Palveluiden kehittäjien ja toteuttajien tulisi tuntea iäkkäiden elämänlaadun, syrjäytymisen ja palvelujen väliset yhteydet.

Ratkaisu:

Iäkkäiden asema ja palvelut on turvattava, ja näiden palveluiden on tuettava asiakkaan elämänlaatua. Tarvitaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja, uusia asumis- ja palvelumuotoja, varhaista puuttumista ongelmiin, toimintakyvyn tukea ja kuntoutusta, arvostavaa kohtelua ja turvaa siitä, että apua saa sitä tarvitessaan.

Marja Vaarama

Mistä ja millaista hoivaa vanhuusiässä?

Professori
marja.vaarama@uef.fi
[PROMEQ](#), Twitter: @Promeq_hanke

Mestariкурсilla on opittu syrjäytymisen ehkäisemisestä kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Mikko Niemelä vetää yhteen, mistä keskusteltiin.

Mikko Niemelä

Syrjäytymisen ja syrjäyttämisen mekaniikat

Professori
miarni@utu.fi
[TITA](#), Twitter: @TITAconsortium

